

بۆز بۆزارسلان

و

بەرھەم ژ زاپۆكان

بزى دېستان.

فەشارتۇك ^(۳)

- ھايدين ، ئەم فەشارتۇكى بلىزىن .

- دەلال ! تو چاقىن خوه بىگرە ..

- باشه .. ھايدين ، خوه ۋەشىرن ..

- كو مە گۈت ! «ھەلال» ، چاقىن خوه ۋەكە و ل مە بىگرە ..

- ھەللاااال ، خوهش ھەللاااال ! ..

- هيئىل ! . دەلال ، تە من نەگرت ..

- نېبىۋۇ ! .. شىرىۋ . من تە گىرت .. ئىجار تو چاقىن خوه بىگرە ..

سەرسال

- سەرى سالى بىنى سالى ، خوهدى بېللە خورتى مالى .

- دۆنى - مۇنى مالاڭا ، خوهدى خورتى مالى بىكە زاڭا .

قازا مە

قازا مە خوهشىكە ، دەمەشە ب ناز .

گەورىيا وي خوار و زراف و درېزە ، وەكى گاز .

د گۈلەدا ئائىنى دىكە ، ل سەر ئافى دەمەشە .

ئەف چەند يارى و پارچە ھۆزان مە ژ پەرتۇوکا ئالفايى **ALFABE** ^(۱) يا سەيدايى محمد امين بۆزارسلان رەرگىتنە . سەيدايى بۆزارسلان ئەف پەرتۇوک ژ بۇ دەستپىنكەرىزىن خوهندىنا كوردى دانى يە و ب چەند ھەقۇك و پارچە ھۆزان و يارىيىن فۆلكلۇرى خەملاندى يە .

سەيدا د پىشگۇتنا پەرتۇوکى دە دېزە : «ئامانجا ئى ئالفايى ئەفە كوب ئاواكى ھىسان خوهندىن و نېسىنى هىنى خەلكى ، خاسما هىنى خۇرتان بىكە . لى دې ئەف هېنىكىن ب ئالىكارىيَا خوهندىايان بى پىكانىن . لهورا خەللىك ژ بەرخوھە نىكارە هىنى خوهندىن و نېسىنى بىه .

ئەف ئالفايى ب ئاواكى وسا ھاتى يە نېسىن كو ، مروۋەكى خوهندى ب ئالىكارىيَا ئى ئالفايى د دەمەكى كورتدا دەكارە خوهندىن و نېسىنى هىنى گەلەك مروقىن نەخوهندى بىكە» .

دېستان ^(۲)

ئىسال د گۈندى مەدا ئاۋابوويە دېستان . ئەم تەف تىدا دخويىن ، قەلم - دەفەر د دېستان . دخەبتىن ئەم ھەركاڭ ، نزان چى يە وەستان . چقاس خوهشە ئەف خوهندى ! بى

- دی لوری لوری . . . زینا من لوری . . .
 ئهز زینا خوه دەھژىنم .
 ب شیر و شەکر دەئىنم .
 پى خەمى دلى خوه درەقىنم .
 ئهز دى شارا سەرى خوه بفروشم ، پى زینا خوهەرا
 دەفتەر و قەلم بىتىم .
 زینا خوه بشىم دېستانى ، وي ژ نازانى و خزانى
 بىدەرىنم .

مامۆستايى گۈندى مە

مامۆستايى گۈندى مە ، خۇرتەكى گەلەك ژىرە .
 ژىدل دەرسا زارووکان دەدە ، ژوانپا وەك باش و باپىرە .
 دەما دەرس دەقەدن ، تەم پېتىووکان دخوينە . . پې ژى ب
 ژىرە .
 ژىگۈندىيەنپا ژى پېشىوايە . . رېنيا ژىنى نىشا وان دەدە . . ژ
 وانپا دەستەگىرە . .

چەم^(۱)

چەمى مەزن ، چەمى تىزى ثاف ، چەمى جوامىر .
 ژەمرا ئافا ژىنى تىنە . . ژۇر تىنە ژىر .
 ئەم ل سەرى سوکور ئافادىكىن ، ژى دەردىخن ئەلەكتىريكا
 رۇھنى ، ئا وەك زىپ .
 ئەم پى زەفييان ژى ئاۋىدىن . . ژوان دەگەن گەلەك كەد .
 گەلەك خىزىر و بىز .

ئەز و پەز

ئەز دەچم بەر پىز ، پەزى خوه دەچىرىنم .
 پەزى خوه دېم ، ل مېرىگان دەگەرىنم .
 چاخا بىرىسى ، ئەز پەزى خوه بەر ب مەحمل تىن .
 چاخا شەقىنى ژى پەتكەن بلوورى ، پەزى خوه ل دۆرا
 خوه دەچقىن .

فەدا زافى

دېلانە دېلان . . دېلانا خەزالى و لەزگىنە . .

جارنا ژى دقىرە ، دەنگى وي مىتايە دەنگى ساز .

گابى قىرقۇ

گابى مە بى رەش ، نافى وي قىرقۇيە .
 جۆتى مە دەكە ، زەقىيا مە داۋۇ ، شۇوقىن مە تىزى دەكە .
 بىدەرا مە دەكتە ، مۇشەنى^(۲) دەكتىشە .

ئەز ژى ل مۇشەنى سوار دېم ، مۇشەن پە خوهەشە .

پېنچۈك

- شىرۇ ! . . رىندى ! . . وەرن ئەم ب پېنچۈككەن بلىزىن .
 - ھايدى مەممۇ ! . . پېنچۈك خېچك بىنه . .
 - ئاها پېنچۈك خېچك^(۳) ! . . ھايدىن ، ئەم دەست پى
 بىكىن .
 - زىنى ! . . تو كەنى ، ئىچار دۆرا منه . .

تەرالى نەباشە

تەرالى كارەكى نەباشە ، پەر و پەر بىخىزىرە .
 تو كەسەكى تېلان نائەقىنە . . ج ل گۈندەبە ، ج ژى ل
 بازىرە .

كەسى تەرال تەم بىچىيە ، تەم تازىيە و بى كىرە .
 كەسى خەباتكار ژى بەۋىنە وى نۇويە ، بەرىكاكى وى تىزىيە و
 زكى وي تىزە .

خوەندا و نەخوەندى

كەسى خوەندا زانايە ، نەخوەندى ژى نەزانە .
 كەسى خوەندا تەم تىزە ، نەخوەندى هەر خزانە .
 خوەندا تەم پېشىوايە ، نەخوەندى ل بەر بەزانە .
 قەدرى خوەندا بلنە ، نەخوەندى تەم ئەرزاڭە .
 لورى ، لورى . .

- زىنى ! . . راپى ، كو تو مەزن بى ، ھەپى دېستانى .
 - داپى ! . . ما تو دى من بشىنى دېستانى .
 - ئەرى كەچا من ! . . ئەز دى زینا خوه بشىم دېستانى .
 - . . . . .

مندال

چون فیرس

درو ده بیت و چو ر

یه کیک لهو گیروگرفتنه که په یوهندی یه کی زوریان به
ترسی مندالهوه هه یه ، دروکردن ، چونکه مه بهستی مندال له
دروکردن ، راستی گورین نیه ، به لکو خو پاراستن و
رزگارکردن له سزادان .

ده روون زانه کان گرنگی یه کی زوریان به لیکوئینهوهی
رهوشتی دروی مندال داوه ، ٹه ویش له بره ٹه ویه ،
په یوهندی یه کی زور له نیوان دزی کردن و گزی کردن و درودا
هه یه ، چونکه هرسیکیان بریتین له (ناپاکی) - عدم
الأمانه) ، درو بریتی یه له ناپاکی له قسه کردندا ، دزی بریتی یه
له ناپاکی (دهست پیسی) له مائی که سانی تردا ، به لام
گزی کردن بریتی یه له کردهوهی ناراستو فیل و فرکردن و
خله تاندی که سانی دیکه .

هر ووهها ئهو زانایانه بويان ده رکه و توه که (تاوانی
نه وجوانان - جرام الأحداث) په یوهندی یه کی ته اوی به و سی
سیفه توهه هه یه .

برازاقا فندان قیدخه و د ناف هه نندا دچکینه .
مه مو ته بقا فندان دگیره ول سه زاقی دگه رینه .
خورت چهپکان دکوتن و دسترن . . . تهف ب کیف و
شادینه .

ڙن

ڙن هه ڦالین میرانن ، هه ڦالین وانی ڙنی و کارن .
ڙن نیفی مله تن ، د وهلات و مله تدا خوهدي پارن .
دقی ئم قه دری ڙنان بزانن ، ڙوانرا تم باش بن .
که سین کو ل ڙنان سه رد هستی دکن ، بزانن کو ئه و
زوردارن .

شقانو!

شقانو ، شقانو ! . . . شقانی په زی سور .
توب کولافی خوه یه سپی ل سه میرگان دگه ری گور ب
گور . .

د ساریاندا ده نگی بلورا ته يا زهر دچه به ڙر و به ڙور . .
تو هه رسی هه لاتا رُوژی دیبنی . .
خوه زی بته ، لو شقانی په زی سور .

ده همهن و تیبینی :-

(۱)

ALFABE - M.EMIN BOZARSLAN - 1968 - ISTANBUL

(۲) - دبستان : خویندگاه ، قوتاځانه .

(۳) - فهشارتک : خەزالى ، چاوشاركى .

(۴) - مؤشن : جەنچەرە .

(۵) - خېجىك : بىرلە ، بىردى بچۈركە .

(۶) - چەم : بۇبار .

● مامۇستاخى «بۆزارسلان» زۇ ۱ گىرىتىنلى زە «وولە، نېسىي يە . لى تهف چۈرقى يە دەنى
ب يەك «وەئى بى تېسىن و من ئى ب يەكى تېسىي يە .

● قەلەوكىن تيان دېتىشى لاتىقى ده ب دانىتا خالان ل سەر تيانه ، يان ب دووباره كرنا
نېسىي يە . لى سەبدايى «بۆزارسلان» چ ژفان هەر دووبان ب كار نەنافى يە و هەر تىپ ب تەنلى
نېسىي يە . لى زې بر راست خوهندىنى ژ خوهندە ئانان بە من ئالاقىن قەلەوكىن دېتىشى
عەرەبى ده ب كار ئانىن .